

ROBERT KUREK

Równoważność nadzoru ubezpieczeniowego krajów spoza UE¹

W opracowaniu dokonana została charakterystyka procesu oceny równoważności nadzoru ubezpieczeniowego krajów trzecich z reżimem nadzorczym Solvency II. Proces ten obejmuje ocenę na płaszczyźnie nadzoru nad firmami reasekuracyjnymi (art. 172), w obszarze szacowania wypłacalności grupy (art. 227) i w kwestiach nadzoru nad grupą (art. 260). Przedstawione zostały również wyniki badania procesu równoważności z systemami nadzoru w Japonii, Szwajcarii i na Bermudach.

Ze względu na szereg zmian w przepisach prawnych USA, pomimo istotnego znaczenia dla UE, kraj ten nie znalazł się w pierwszej fali oceny równoważności. Dla niego, jak i kilku innych państw, przewidziane zostały okresy przejściowe.

W treści artykułu istotne znaczenie przypisane zostało ocenie znaczenia równoważności dla zakładów ubezpieczeń spoza UE, jak i dla unijnego rynku ubezpieczeniowego. Rozważania te zostały pogłębione o analizę możliwego wpływu procesu równoważności na światowy rynek ubezpieczeniowy. Można oczekiwać, że kraje spoza Unii i ich władze publiczne będą dążyły do tego, by dostosowywać własne regulacje nadzorcze do standardów unijnych, przez co te staną się powszechnie znane i akceptowalne.

Wprowadzenie

Wszystkie swobody przewidziane w traktatach rzymskich odnoszą się – co zrozumiałe – do podmiotów działających na wspólnym rynku. Jednak rynek unijny nie staje się przez to hermetyczny. Wręcz przeciwnie – nie ma żadnych przeszkód, by podmioty z krajów trzecich prowadziły działalność na terenie UE, jak i istnieją możliwości działania firm unijnych poza jej terytorium. W pewnych obszarach aktywności (np. reasekuracja) obecność podmiotów z innych kontynentów jest nawet wręcz konieczna.

Podczas tworzenia ram i zasad funkcjonowania unijnego rynku ubezpieczeniowego wśród głównych priorytetów znalazło się zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony konsumentów usług ubezpieczeniowych i utrzymanie stabilności finansowej. Realizację tych priorytetów

1. Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki.

umożliwia m.in. skuteczny i efektywny nadzór, który powinien obejmować również podmioty aktywne zarówno na terytorium UE, jak i na terenie państw trzecich. Do zdefiniowania właściwych środków nadzoru nad takimi podmiotami służą głównie umowy i porozumienia międzynarodowe, jednak dyrektywa Solvency II przewidziała także nowe rozwiązanie, jakim jest proces uznawania równoważności systemu nadzoru ubezpieczeniowego z krajów trzecich (*third country equivalence*).

W artykule znajduje się charakterystyka procesu oceny równoważności nadzoru ubezpieczeniowego krajów trzecich w zgodzie z Solvency II, jak również wyniki pierwszych badań w tym zakresie (zostały one przeprowadzone na zlecenie Komisji Europejskiej w 2011 r.). Jednak głównym celem tego opracowania jest ocena znaczenia równoważności dla unijnego rynku ubezpieczeniowego, jak i rozważenie kwestii możliwego wpływu unijnego procesu równoważności na światowy rynek ubezpieczeniowy.

1. Przedmiot oceny równoważności nadzoru

Wiodącym aktem prawnym na terenie UE, wyznaczającym ramy działania firm ubezpieczeniowych i stanowiącym o zakresie ochrony konsumentów, jest dyrektywa Solvency II². W art. 172, art. 227 i art. 260 tej dyrektywy przewidziana została możliwość uznawania systemu nadzoru kraju trzeciego za równoważny z unijnym. Ma to miejsce w określonych przypadkach:

- zgodnie z art. 172 oceniany jest nadzór nad reasekuratorami, których siedziba jest poza Wspólnotą. Przedmiotem oceny są elementy pozwalające na określenie, czy umowy pierwotnych ubezpieczycieli z reasekuratorami z krajów trzecich mogą być traktowane równoważnie, jak umowy z reasekuratorami, których siedziba jest na terenie UE;
- zgodnie z art. 227 oceniana jest wypłacalność grupy. Zapis ten dotyczy sytuacji, gdy spółka matka pochodzi z UE, a spółka córka działa poza UE, a więc obejmuje nadzór grupowy nad powiązаныmi zakładami ubezpieczeń (posiadającymi udziały w spółkach poza UE). Przedmiotem oceny są elementy pozwalające na uznanie reżimu nadzorczego kraju trzeciego w zakresie wyznaczania wymogów kapitałowych i lokalnych zasad wyceny środków własnych (obowiązujące w państwie trzecim), jako równoważnego z Solvency II;
- zgodnie z art. 260 oceniany jest sposób sprawowania nadzoru nad grupą. Regulacja ta dotyczy sytuacji, w których jednostka dominująca ma siedzibę poza UE (spółka matka), a powiązany zakład ubezpieczeń (spółka córka) działa na terenie UE. Przedmiotem oceny są kwestie szacowania wymogów wypłacalności oraz elementy pozwalające na weryfikację, czy organ nadzoru kraju UE może polegać na nadzorcy grupowym pochodzącym z kraju trzeciego w związku z odpowiednimi uregulowaniami prawnymi (w kraju trzecim), umożliwiającymi sprawowanie nadzoru nad grupą.

W założeniach wstępnych oceny równoważności najważniejszym elementem jest weryfikacja, czy system nadzoru kraju trzeciego jest zorientowany na ryzyko (ocena wypłacalności) oraz możliwości współpracy, kooperacji i wymiany informacji między organami nadzoru w przypadku, gdy zakłady ubezpieczeń działają w grupach. Proces weryfikacji (oceny równoważności)

2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (2009/138/WE) – Solvency II.

może obejmować wszystkie trzy artykuły dyrektywy lub też tylko jeden z nich – np. nadzór nad reasekuracją. Zasady (kryteria) i metodologia oceny równoważności były najpierw szeroko konsultowane ze środowiskiem ubezpieczeniowym³ i ostatecznie przybrały postać dokumentu przygotowanego przez CEIOPS⁴ i przedstawionego Komisji Europejskiej w październiku 2010.⁵

2. Metodologia pomiaru i oceny równoważności nadzoru

W zależności od powoływanego artykułu – nadzór na reasekuracją (art. 172), wypłacalność grupy (art. 227) czy nadzór nad grupą (art. 260) – przewidzianych zostało od dwóch do siedmiu zasadniczych wymogów (kryteriów) podlegających porównaniu. Dla każdego wymogu (kryterium) przewidzianych zostało pięć ocen: „równoważny”, „znacząco równoważny”, „częściowo równoważny”, „nierównoważny” oraz „nie dotyczy”. Obszary, w których dokonywana jest ocena równoważności wraz z odpowiadającymi im wymogami (kryteriami) przedstawione zostały w Tabeli 1.

Tabela 1. Obszary oceny równoważności ubezpieczeniowego reżimu nadzorczego krajów trzecich

Art. 172 – nadzór nad reasekuracją	
Lp.	Wymogi (kryteria) porównania
1	Uprawnienia i obowiązki organów nadzoru Powers and responsibilities of the supervisory authority
2	Wymogi licencyjne Authorisation Requirements
3	System zarządzania (i upublicznianie informacji) System of Governance
4	Uwarunkowania funkcjonowania (Organu Nadzoru) Business Change Assessment
5	System Oceny Wypłacalności Solvency Assessment
6	Współpraca nadzorów, wymiana informacji i tajemnica zawodowa Supervisory Cooperation, Exchange of Information and Professional Secrecy
Art. 227 – wypłacalność grupy	
Lp.	Wymogi (kryteria) porównania
1	System Oceny Wypłacalności Solvency Assessment
2	Współpraca nadzorów, wymiana informacji i tajemnica zawodowa Supervisory Cooperation, Exchange of information and Professional Secrecy

- W zgodzie z linią działania w ramach strategii lepszego stanowienia prawa (Porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa – 2003/C 321/01), jak i w zgodzie z poziomem drugim procedury Lamfalussy’ego, projekt stanowiący podstawę przyszłego aktu prawnego podlega zasięgnięciu opinii zainteresowanych stron (uczestników rynku, konsumentów).
- Z dniem 1 stycznia 2011 r. obowiązki i zadania CEIOPS przejęte zostały przez nową instytucję – EIOPA. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych).
- EIOPA, *The methodology for equivalence assessments by CEIOPS under Solvency II*, 12 November 2010, CEIOPS-DOC-94–10.

Art. 260 – nadzór nad grupą	
Lp.	Wymogi (kryteria) porównania
1	Uprawnienia i obowiązki nadzorca grupowego Powers and responsibilities of a group supervisor
2	Nadzór grupowy Group supervision
3	Wymiana informacji i współpraca organów nadzoru umożliwiającą efektywny i skuteczny nadzór grupowy Necessary provisions and arrangements should be in place to allow efficient and effective supervision through cooperation and exchange of information among supervisors of the group.
4	System zarządzania i upublicznianie informacji System of Governance
5	Uwarunkowania funkcjonowania Nadzorca Grupowego Business Change Assessment
6	System Oceny Wypłacalności Grupy Group solvency assessment
7	Współpraca nadzorów, wymiana informacji i tajemnica zawodowa Supervisory Cooperation, Exchange of information and Professional Secrecy

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EIOPA, *The methodology for equivalence assessments by CEIOPS under Solvency II*, 12 November 2010, CEIOPS-DOC-94-10.

Podsumowanie każdego weryfikowanego systemu nadzoru w poszczególnych artykułach przyjmuje postać stwierdzenia:

- kraj A spełnia kryteria określone przez Komisję Europejską;
- kraj A spełnia kryteria określone przez Komisję Europejską z pewnymi zastrzeżeniami;
- kraj A musi dokonać zmian w następujących obszarach (...), by móc spełnić kryteria określone przez Komisję Europejską.

Szczegółowa metodologia pomiaru i oceny obejmuje wprowadzić ponad sto elementów porównawczych, nie oznacza to jednak, że każdy z nich musi być uznany za „równoważny”⁶. Najważniejszym przesłaniem w ocenie równoważności nadzoru jest, by zasady i cele realizowane w reżimie nadzorczym państwa trzeciego były ekwiwalentne i zbieżne z reżimem Solvency II.

W idei uznawania równoważności reżimu nadzorczego kraju trzeciego przewidziane zostało, że to organy nadzoru ubezpieczeniowego z krajów trzecich składają wniosek o uznanie ich systemu nadzoru jako równoważnego z unijnym. Decyzję w tym zakresie podejmuje Komisja Europejska⁷ po zasięgnięciu opinii EIOPA⁸. Jednak w zakresie oceny wypłacalności grupy (art. 227), jak i nadzoru nad grupą (art. 260) do wydania decyzji o uznaniu równoważności, poza Komisją Europejską uprawniony jest także unijny nadzorca grupowy⁹. Ze względu

6. L.B. Kading, L. Madeiros, *Insurance Regulation: Mutual Recognition, Equivalence and International Standards*, [w:] *The Future of Insurance Regulation and Supervision: A Global Perspective*, red. P.M. Liedtke, J. Monkiewicz, Palgrave, New York 2011, s. 394–395.

7. Wszystkie decyzje Komisji Europejskiej w sprawie oceny równoważności podlegać mają regularnym przeglądom.

8. EIOPA jest podmiotem, który „fizycznie” dokonuje oceny, a wyniki z przeprowadzonej przez tę organizację analizy przedstawiane są Komisji Europejskiej.

9. Zgodnie z art. 227 ust. 2 oraz art. 260 ust. 1 dyrektywy Solvency II nadzorca grupowy nie powinien jednak przeprowadzać weryfikacji, jeżeli Komisja Europejska wcześniej dokonała oceny równoważności standardu danego państwa trzeciego.

na ekonomiczne znaczenie i istotność dla funkcjonowania UE, niektóre kraje stały się przedmiotem oceny równoważności bez ich własnej inicjatywy, a w odniesieniu do pewnej grupy państw przewidziane zostały okresy przejściowe, zgodnie z którymi ich systemy nadzoru będą potraktowane jako równoważne, pomimo że nie dokonano ich oceny równoważności.

3. Kraje trzecie podlegające ocenie równoważności

W zaleceniach dla Komisji Europejskiej kraje, które powinny w pierwszym rzędzie podlegać ocenie, zanim jeszcze wejdą w życie zapisy dyrektywy Solvency II, zostały wskazane z podziałem na obszary, w których dokonać można oceny równoważności¹⁰:

- przy art. 172 (ocena nadzoru nad reasekuracją) za najważniejsze uznane zostały Szwajcaria, Bermudy i USA. Status krajów „średniego znaczenia” przypisany został Japonii i Barbados, a Turcja i Hongkong określone zostały jako „warte wzmiankowania”;
- przy art. 227 (ocena wypłacalności grupy) za najważniejsze uznane zostały Szwajcaria, Bermudy i USA, a jako istotne określone zostały te kraje spoza UE, w których firmy unijne prowadzą swoją działalność (ponad 50 jurysdykcji, m.in. Brazylia, Meksyk, Kanada, Indie, Turcja);
- przy art. 260 (ocena systemu nadzoru nad grupą), podobnie jak we wcześniejszych przypadkach, za najważniejsze uznane zostały Szwajcaria, Bermudy i USA, a z innych krajów, z których firmy aktywne są na terenie UE, duże znaczenie przypisane zostało Kanadzie, Japonii i Australii.

Przeprowadzanie oceny równoważności jest procesem zarówno pracochłonnym, jak i czasochłonnym i do momentu wejścia w życie dyrektywy Solvency II na prośbę Komisji Europejskiej **do oceny wybrane zostały systemy trzech państw (tzw. 1st wave of assessments)**¹¹: Japonia (tylko w zakresie art. 172 – nadzór nad reasekuracją) oraz Szwajcaria i Bermudy (w zakresie art. 172, 227 i 260 dyrektywy Solvency II). Natomiast, pomimo istotności dla UE, nie została przeprowadzona ocena równoważności USA z powodów, o których poniżej.

4. Ocena równoważności wybranych krajów – Japonia, Szwajcaria, Bermudy i USA

Proces oceny równoważności Szwajcarii, Japonii i Bermudów przebiegać będzie w trzech etapach i zakończyć się powinien w 2013 r.¹², jednak pierwsze informacje i komentarze, w ramach procesu konsultacyjnego, przekazane zostały Komisji Europejskiej już we wrześniu 2011¹³.

10. CEIOPS, *Equivalence assessments to be undertaken in relation to Articles 172, 227 and 260 of the Solvency II Directive*, CEIOPS-DOC-92-10, 31 August 2010, s. 10.

11. KNF, *Równoważność nadzoru spoza UE (Third country equivalence)* http://www.knf.gov.pl/o_nas/wspolpraca_miedzynarodowa/unia/regulacje_i_dokumenty_powiazane/rownowaznosc.html (20.11.2011).

12. J. Schneider, *Solvency II im internationalen aufsichtswettbewerb*, http://www.gdv.de/Downloads/Themen_2011/Finanzen_und_Aufsicht/SolvencyII_achte_int_Konferenz_2011_Vortrag_Schneider.pdf (20.11.2011).

13. Publiczne konsultacje projektów porad dla Komisji Europejskiej dot. uznania systemów nadzorczych Szwajcarii, Japonii i Bermudów za równoważne systemowi Solvency II EIOPA przeprowadzała w sierpniu i wrześniu 2011 r.

Dla firm europejskich **Japonia** to znaczący rynek reasekuracyjny, a wg składki przypisanej brutto azjatycki rynek jest trzecim rynkiem na świecie (po Europie i USA wraz z Bermudami).¹⁴ Zainteresowane wynikiem oceny równoważności są przede wszystkim firmy reasekuracyjne z Japonii, które są aktywne na terenie UE. Zgodnie ze wstępną oceną japoński system nadzoru „znacząco” spełnia kryteria równoważności, jednak w obszarze warunków uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej (wymogi licencyjne), jak i w dziedzinie braku dostatecznego nadzoru nad nowo powstającymi i szybko rozwijającymi się firmami dostrzeżone zostały „niedociągnięcia” w porównaniu do rozwiązań unijnych.¹⁵ Uznanie japońskiego systemu za równoważny wymaga również zmian regulacji w obszarze wewnętrznego zarządzania ryzykiem, upubliczniania informacji, szacowania wymogów kapitałowych i zbliżenia sposobu kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do Solvency II. Pozytywnie ocenione zostały przepisy umożliwiające współpracę organów nadzoru i wymianę informacji między nimi, a także dotyczące tajemnicy zawodowej. EIOPA zasugerował jednak japońskim regulatorom większe zbliżenie ich własnych wymogów do rozwiązań unijnych, co ma zapobiec ewentualnemu zagrożeniu stabilności finansowej w układzie ponadnarodowym (ze względu na międzynarodowy charakter działalności reasekuracyjnej).

System nadzoru w **Szwajcarii** został skontrolowany we wszystkich obszarach, które dyrektywa Solvency II przewiduje dla uznawania równoważności nadzoru wobec krajów trzecich (w zakresie art. 172, art. 227 oraz art. 260). EIOPA doszedł do wniosku, że wymagane przez Komisję Europejską kryteria równoważności spełniane są w sposób „znaczący”. Ulepszeń można oczekiwać w obszarze wewnętrznego zarządzania ryzykiem i upubliczniania informacji. Natomiast reżim nadzorczy w pełni równoważny jest w zakresie określania wymogów kapitałowych, jak i środków stanowiących ich pokrycie.¹⁶

Bermudy (i ich sektor ubezpieczeniowy) są krajem grającym znaczącą rolę na światowym, ale też na europejskim rynku ubezpieczeniowym. Na koniec 2010 r. ponad tysiąc firm ubezpieczeniowych podlegało pod lokalny organ nadzoru BMA (*Bermuda Monetary Authority*).¹⁷ Regulacje prawne przewidują podział firm ubezpieczeniowych na klasy, w zależności od których przyznawana jest licencja na prowadzenie działalności. Rozbudowany system licencjonowania jest rozwiązaniem specyficznym i charakterystycznym wyłącznie dla systemu nadzoru na Bermudach. Podział firm ubezpieczeniowych na klasy i podklasy na Bermudach przedstawia Tabela 2.

System nadzoru na Bermudach również został przez EIOPA oceniony na wszystkich trzech obszarach, które Solvency II przewiduje dla uznania równoważności nadzoru w kraju trzecim. Weryfikacja systemu nadzoru wykazała, że „znaczące” różnice występują w wielu kryteriach (wymogach) porównawczych¹⁸:

14. IAIS, *IAIS Global Reinsurance Market Report 2010*, http://www.iaisweb.org/__temp/IAIS_Global_Reinsurance_Market_Report_2010_end-year_edition.pdf, s. 12, 29.12.2011 r.

15. EIOPA, *Equivalence assessment of the Japanese supervisory system in relation to article 172 of the Solvency II Directive* (EIOPA-BoS-11-030), 26.10.2011 r.

16. EIOPA, *Equivalence assessment of the Swiss supervisory system in relation to articles 172, 227 and 260 of the Solvency II Directive*, (EIOPA-BoS-11-028), 26.10.2011 r.

17. T. Schmitt, *Bermuda-Versicherer lieben Europas neue Kapitalregeln*, Handelsblatt, 03.11.2011 r.

18. EIOPA, *Equivalence assessment of the Bermudan supervisory system in relation to articles 172, 227 and 260 of the Solvency II Directive* (EIOPA-BoS-11-029), 26.10.2011 r.

Tabela 2. Klasy zakładów ubezpieczeń w ujęciu nadzoru ubezpieczeniowego na Bermudach (stan na 01.01.2012 r.)

Klasa 1	Single-Owner Captives kryjący własne ryzyka lub ryzyka rodziny ekonomicznej.
Klasa 2	Single- lub Multi-Owner Captives, których do 20% składek netto pochodzi od podmiotów niepowiązanych.
Klasa 3	Captives, których składki netto od podmiotów niepowiązanych nie przekraczają 50%, z podziałem na 2 podklasy: Klasa 3A – składki nie są wyższe niż 50 mln USD, Klasa 3B – składki przekraczają 50 mln USD.
Klasa 4	Zakłady ubezpieczeń, których środki własne są wyższe niż 100 mln USD lub zakłady ubezpieczeń, które kryją ryzyka katastroficzne.
Special Purpose Insurer – SPI	Zakłady ubezpieczeń specjalnego przeznaczenia (celowe zakłady ubezpieczeń).
Long Term Insurers	Zakłady ubezpieczeń na życie lub zakłady ubezpieczeń zawierające umowy terminowe, z podziałem na podklasy: – Klasa A: Single-Owner Captives kryjący własne ryzyka lub ryzyka rodziny ekonomicznej, – Klasa B: Single- lub Multi-Owner Captives, których do 20% składek netto pochodzi od podmiotów niepowiązanych, – Klasa C: zakłady ubezpieczeń, których całkowite aktywa nie przekraczają 250 mln USD, – Klasa D: zakłady ubezpieczeń, których całkowite aktywa mieszczą się w przedziale od 250 mln USD do 500 mln USD, – Klasa E: zakłady ubezpieczeń, których całkowite aktywa są wyższe niż 500 mln USD, – Podwójna licencja – zakłady ubezpieczeń, które prowadzą ubezpieczenia zarówno długo-, jak i krótkoterminowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EIOPA, *Equivalence assessment of the Bermudan supervisory system in relation to articles 172, 227 and 260 of the Solvency II Directive* (EIOPA-BoS-11-029), 26.10.2011 r., s. 6–7.

- wymogi licencyjne (rozbudowany i zróżnicowany system licencjonowania),
- brak regulacji określających, że władze zakładu ubezpieczeń muszą być umiejscowione w tym samym kraju, gdzie znajduje się oficjalna siedziba firmy (kraj pochodzenia, wydania licencji)²⁰,
- brak regulacji zakazujących (ograniczających) zakładom ubezpieczeń prowadzenie innej działalności, aniżeli ubezpieczeniowa²¹,
- dla niektórych klas zakładów ubezpieczeń²² znacząco (w stosunku do Solvency II) różnią się wymogi związane z wewnętrznym zarządzaniem ryzykiem i upublicznianiem informacji,

19. SPI są pośrednikami między podmiotem inicjującym transakcję transferu ryzyka a zakładami ubezpieczeń lub firmami reasekuracyjnymi. Powoływane są w celu akceptacji transferu przez nadzór oraz ze względów prawnych. Sigma, *Securitization – new opportunities for insurers and investors*, Sigma No. 7/2006, Swiss Reinsurance Company, Economic Research & Consulting, Zurich 2006, s. 5. W dyrektywie Solvency II SPI zdefiniowane zostały w art. 13 pkt. 26 i art. 211.

20. Art. 20 dyrektywy Solvency II (Siedziba zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji) brzmi: „Państwa członkowskie wymagają, aby siedziby zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji znajdowały się w tym samym państwie członkowskim, co ich siedziby statutowe”.

21. Art. 18 Dyrektywy Solvency II (Warunki uzyskania zezwolenia) pkt 1 lit. a) i b).

22. W ocenie wymogu „System zarządzania (i upublicznianie informacji)”, jako „częściowo równoważne” określone zostały klasa 3B i klasa 4, natomiast klasa 1 i klasa 2 uznane zostały za nierównoważne. Trudności z oceną pojawiły się w przypadku klasy 3A (*captives* o składce poniżej 50 mln USD), gdzie część zapisów regulujących ich funkcjonowanie uznane zostały za częściowo równoważne, a część za nierównoważne.

co dotyczy m.in. warunków obsadzania kluczowych stanowisk w firmie, wymaganej niezależności audytu wewnętrznego oraz ujawniania procesów outsourcingu,

- wymóg przestrzegania kodeksu dobrych praktyk nie obejmuje wszystkich firm ubezpieczeniowych i zależy od przynależności do określonej klasy zakładów ubezpieczeń,
- stosunkowo ubogie są regulacje nakazujące firmom ubezpieczeniowym identyfikowanie, rozpoznawanie i uwzględnianie przyszłych zmian w otoczeniu gospodarczym (ryzyk), które niekorzystnie mogą wpływać na sytuację finansową zakładów ubezpieczeń (krótki horyzont czasowy oceny profilu działalności),
- występują zróżnicowane sposoby określenia wymogów kapitałowych, jednak w odróżnieniu od Solvency II częściowo metodom tym nie jest przyporządkowana zasada orientacji na ryzyko (dla klas 3A, 3B i 4 system określony został jako znacząco równoważny i jako nierównoważny w pozostałych ocenianych klasach),
- „skromny” zakres regulacji dotyczący systemu nadzoru grupowego – pierwsze unormowania w tym obszarze zaczęły się pojawiać dopiero w 2011 r. Ocena tego kryterium (wymogu) ograniczyła się do pierwszych regulacji i propozycji kolejnych, gdzie już dostrzeżono, że ich poprawy można dokonać w obszarze współpracy i wymiany informacji między nadzorcami w sytuacjach kryzysowych, szczególnie gdy nie istnieje kolegium nadzorców (występowanie kolegium nadzorców zależy od klasy zakładów ubezpieczeń). W porównaniu do rozwiązań unijnych różnice występują także w sposobie organizacji i struktury kolegium (gdy jest przewidziane), jak i w sposobie mediacji czy współpracy organów nadzoru w zakresie walidacji modelu wewnętrznego grupy.²³

Ogólnie wystawiona ocena dla reżimu nadzorczego Bermudów to „częściowo równoważny”, co jednak dotyczy głównie klas 3A, 3B i 4, które można uznać za „tradycyjne” zakłady ubezpieczeń. Wszelkie regulacje związane z funkcjonowaniem klas 1 i 2 daleko odbiegają od standardów unijnych i określone zostały jako nierównoważne albo równoważne zaledwie w znikomym stopniu. Istotnym minusem reżimu nadzorczego Bermudów jest brak ujednoliconych wymogów dla całej branży ubezpieczeniowej²⁴, a wielu obszarów nie można jeszcze właściwie ocenić ze względu na fakt, że odpowiadające im regulacje dopiero się pojawiły i są wciąż w stadium rozwoju. Dotyczy to głównie zapisów klasyfikujących zakłady ubezpieczeń o długoterminowym profilu działalności (*Long-Term-Insurers*), jak i regulacji określających sposoby sprawowania nadzoru nad grupą.

Wydawałoby się, że **USA** są znaczącym partnerem gospodarczym UE, a jako największy rynek ubezpieczeniowy na świecie kraj ten powinien znaleźć się w pierwszej fali państw ocenianych pod względem równoważności nadzoru z systemem Solvency II. Tymczasem USA zostało celowo pominięte w pierwszej fali, na co złożyło się kilka powodów:

- obowiązujące w USA zasady nadzoru dotyczące wypłacalności zakładów ubezpieczeń (*risk-based-capital*) przewidywały wprawdzie wymóg zorientowania na ryzyko wcześniej aniżeli w UE, jednak poza ogólnymi wytycznymi szczegółowe regulacje są daleko

23. EIOPA, *Equivalence assessment of the Bermudan...*, op.cit.

24. Przykładem mogą być wymogi nadzorcze dla *captivów*, które nie odpowiadają wymogom przewidzianym w Solvency II. Należy jednak dodać, że poza przywilejami podatkowymi właśnie dzięki liberalnym zapisom w zakresie rozpoczynania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w formie *captivów* Bermudy mają tak istotne znaczenie na światowym rynku ubezpieczeniowym.

zróżnicowane w zależności od stanu (50 jurysdykcji stanowych) i przez to trudno porównywalne;

- ustalanie zasad funkcjonowania i nadzoru nad firmami ubezpieczeniowymi pozostaje w gestii regulatorów stanowych, a nie na poziomie federalnym. Reprezentant stanowych organów nadzoru NAIC (National Association of Insurance Commissioners) nie ma uprawnień do sprawowania nadzoru i nie został zakwalifikowany przez CEIOPS jako odpowiedni partner do rozmów o równoważności;
- regulacje dotyczące całego sektora finansowego USA, a szczególnie w zakresie sprawowania nadzoru, są po kryzysie z 2008 r. na etapie „przejściowym”. W związku z dążeniem do ustabilizowania sytuacji stale trwa dyskusja o reformach nadzoru i dokonywane są zmiany w reżimie nadzorczym;
- w ramach Departamentu Skarbu powołane zostało w 2010 r. Federal Insurance Office (FIO)²⁵, które wyposażone zostało m.in. w kompetencje związane z nadzorem grupowym, co jednocześnie skomplikowało sytuację w zakresie partnera do rozmów w zakresie oceny równoważności – czy ma to być NAIC, czy FIO, czy też regulatorzy stanowi.

Ze względu na powyższe CEIOPS zrezygnował z przeprowadzenia procesu oceny równoważności, jednak już pobieżny przegląd regulacji USA wskazał, że zdecydowanie nieadekwatne są możliwości sprawowania nadzoru grupowego, jak i występują ograniczenia regulacyjne w zakresie wymiany informacji między stanowymi organami nadzoru, szczególnie w zakresie utrzymania tajemnicy zawodowej²⁶. I wprawdzie brak jest pewności co do kształtu przyszłych regulacji i istnieje ryzyko, że oczekiwania związane z dopasowaniem amerykańskiego systemu nadzoru do reżimu Solvency II nie wypełnią się, to podjęta została decyzja o wskazaniu USA jako jednego z pierwszych krajów, którym nadany zostanie status „przejściowego” uznania równoważności.²⁷

Podjęcie decyzji o „przejściowym uznaniu równoważności”, czyli wskazaniu państw, które posiadają system nadzoru równoważny z Solvency II, mimo że nie przeprowadzono ich oceny, leży w gestii Komisji Europejskiej. Przejściowe uznanie daje takie same korzyści, jak uznanie pełne, ale wydane jest tylko na ograniczony czas (5 lat), przy czym z założenia kraj ten powinien do końca tego okresu dokonać zmian w swoim prawie nadzorczym, dostosowując je i zbliżając do systemu unijnego. Jest to rozwiązanie, które przewidziane zostało w dyrektywie Omnibus II²⁸ i dotyczy tych krajów, których regulacje przewidują szacowanie wymogów kapitałowych na bazie całkowitego ryzyka i równocześnie podejmują wysiłki regulacyjne w celu zbliżenia systemów nadzoru do rozwiązań unijnych. Ze względu na ich znaczenie ekonomiczne

25. Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act podpisany przez prezydenta Baraka Obamę 21 lipca 2010 r.

26. Dewey & LeBoeuf, *Solvency II: First Wave of Equivalence Assessments*, http://www.deweyleboeuf.com/~media/Files/clientalerts/2010/20100727_SolvencyAlertII.ashx (27.06.2010).

27. K. Kotecha, D. Payne, *Solvency II equivalence – implication for the US insurance market*, Ernst&Young – Financial services, October 2010, s. 1.

28. Dyrektywa Omnibus II objaśnia zadania nowych organów nadzoru (szczególnie w zakresie ubezpieczeń) i zawiera poprawki do Dyrektywy Solvency II. Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniający dyrektywę 2003/71/WE i dyrektywę 2009/138/WE w odniesieniu do uprawnień Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych Komisja Europejska przedstawiła w styczniu 2011 r., jednak na moment przygotowywania niniejszego opracowania dyrektywa nie została jeszcze uchwalona.

dla UE na liście kandydatów do przejściowego uznania systemów nadzoru za równoważne znalazły się m.in.: Kanada, Australia, Singapur i wspomniane już USA.

5. Znaczenie równoważności systemów nadzoru dla rynków ubezpieczeniowych w Europie i na świecie

Jednym z założeń funkcjonowania UE jest ograniczenie wszelkich zakłóceń wolnej konkurencji i nierównego traktowania podmiotów. W tym celu konieczne stało się „wylimitowanie najistotniejszych różnic w przepisach prawa poszczególnych państw członkowskich”²⁹. Ustanowione ramy prawne i wypracowane standardy ujednolicają i zbliżają warunki prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na rynku wewnętrznym. Swymi regułami obejmują jednak także zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji z krajów trzecich (siedziba poza UE). Te, mimo że nie podlegają prawodawstwu unijnemu, „powinny”, a w niektórych przypadkach nawet „muszą” się do niego zastosować, o ile chcą aktywnie prowadzić działalność na terenie UE, co przewiduje dyrektywa Solvency II.

W przypadku nadzoru nad reasekuracją (art. 172) uznanie równoważności systemu oceny wypłacalności państwa trzeciego za równoważny z dyrektywą Solvency II oznacza, że umowy reasekuracji zawarte z firmami z państw trzecich traktowane są w taki sam sposób, jak umowy reasekuracji zawarte z firmami z UE. Znaczącą bezpośrednią korzyścią takiego uznania dla zakładu ubezpieczeń spoza UE jest m.in. brak obowiązku tworzenia rezerwy brutto, która wymaga zastawiania aktywami.³⁰ W skali całego rynku UE zwiększa się konkurencja w działalności reasekuracyjnej, bowiem firmom z państw trzecich łatwiej jest tworzyć oddziały lub świadczyć usługi transgranicznie. Dla firm reasekuracyjnych z siedzibą poza UE brak uznania jest oczywiście rozwiązaniem niekorzystnym. Jako że unijne organy nadzoru mają prawo dodatkowych wymogów (wspomniana konieczność tworzenia rezerwy brutto), przekłada się to na zwiększone koszty działalności, a tym samym atrakcyjniejsze finansowo dla potencjalnych klientów stają się firmy reasekuracyjne z siedzibą w UE. Ponadto narodowe organy nadzoru mogą, choć nie muszą, korzystać ze swych uprawnień lub też wykorzystywać je w większym lub mniejszym zakresie. Zróznicowanie wymogów w zależności od kraju UE, w którym prowadzona jest działalność reasekuracyjna (teoretycznie 27 różnych wymagań nadzorczych) przekłada się na dodatkowe komplikowanie tej działalności.

Środki w zakresie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń działającymi w grupie (art. 227) powinny umożliwić organom sprawującym nadzór dokonanie lepiej uzasadnionej oceny ich sytuacji finansowej (wypłacalności). Dla zakładów ubezpieczeń z terenu UE, które posiadają udziały kapitałowe w firmach w krajach trzecich (powiązane zakłady ubezpieczeń), uznanie równoważności nadzoru prowadzi do tego, że przy obliczaniu wymogów kapitałowych całej grupy można uwzględniać dopuszczalne środki własne na pokrycie tego wymogu z kraju trzeciego³¹ (np. amerykańskie RBC i szwajcarskie SST będzie honorowane przy obliczaniu za-

29. Pkt 2 Preambuły Dyrektywy Solvency II.

30. Art. 173 Dyrektywy Solvency II – Zakaz zastawiania aktywów.

31. Jest to możliwe przy alternatywnej metodzie obliczania wypłacalności grupy (Metoda odliczeń i agregacji) – zgodnie z art. 233 Solvency II.

gregowanych wymogów kapitałowych grupy). Natomiast brak uznania równoważności oznacza, że przy szacowaniu zagregowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy należy pomniejszyć dopuszczalne środki własne o wartość udziałów posiadanych w „powiązanym” zakładzie ubezpieczeń (ewentualnie kalkulować wymogi, bazując na Solvency II, co jednak może być trudne do przeprowadzenia).

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji będące częścią grupy, której siedziba znajduje się poza Wspólnotą (art. 260) powinny podlegać równoważnemu i właściwemu systemowi nadzoru nad grupą. Konieczne jest przy tym zapewnienie przejrzystych zasad kooperacji i wymiany informacji dotyczących wszystkich istotnych faktów z organami państw trzecich. Stąd też ocena równoważności obejmuje zarówno kwestie szacowania wymogów wypłacalności, jak i współpracy z organami nadzoru z krajów trzecich. W przypadku uznania systemu nadzoru państwa trzeciego za równoważny państwa członkowskie polegają na nadzorze sprawowanym przez organy nadzoru państwa trzeciego (w zakresie oceny wypłacalności grupy), a w odniesieniu do współpracy między organami nadzoru stosuje się zapisy przewidziane dla unijnych grup ubezpieczeniowych³² (tak, jak gdyby jednostka dominująca miała siedzibę na terytorium UE). W przypadku uznania za nierównoważny, to pomimo że jednostka dominująca jest poza UE, przy obliczaniu wymogów wypłacalności do określenia środków własnych, ich klasyfikacji i dopuszczalności stosuje się przepisy unijne (wyłącznie do celów obliczenia wypłacalności grupy jednostkę dominującą traktuje się tak, jakby była podmiotem unijnym). Rozróżnia się przy tym, czy jednostka dominująca jest zakładem ubezpieczeń państwa trzeciego – wówczas traktuje się ją jako podmiot „powiązany” (wymogi kapitałowe szacuje się zgodnie z art. 227), czy też jest ubezpieczeniową spółką holdingową państwa trzeciego – wówczas traktuje się ją jako „pośredniczącą ubezpieczeniową spółkę holdingową” (wymogi kapitałowe szacuje się zgodnie z art. 226). Przekłada się to na wyższe koszty funkcjonowania oraz wzrost ciężarów nadzorczych, związany z przeniesieniem elementów nadzoru unijnego także na spółki matki. Dla firm z siedzibą w UE jest to jednak sygnałem, że z wyborem miejsca prowadzenia działalności na terenie UE lub poza nią nie wiąże się nierówne traktowanie podmiotów (zagwarantowane są równe warunki konkurencji) i ograniczane są możliwości występowania zjawiska arbitrażu regulacyjnego.

Dla firm ubezpieczeniowych, których siedziby są umiejscowione poza UE, a które mają swoje spółki córki w kilku krajach na terenie Wspólnoty, brak uzyskania równoważności systemów nadzoru może nawet wpłynąć na strukturę organizacyjną. Organy nadzoru krajów członkowskich UE mają prawo wymagać, aby z europejskiej części spółki holdingowej utworzyć odrębny podmiot (podgrupę), składający się z jednostek umiejscowionych na terenie UE.³³ Działanie takie ma usprawnić procesy nadzorowania nad wieloma, umiejscowionymi w różnych krajach

32. Dotyczy to art. 247–258 dyrektywy Solvency II, które obejmują takie kwestie, jak: nadzór nad grupą, kolegium organów nadzoru, współpraca i wymiana informacji między organami nadzoru, tajemnica zawodowa, dostęp i weryfikowanie informacji itd.

33. Art. 262 przewiduje – w przypadku braku równoważności – uprawnienie do żądania utworzenia dominującego podmiotu ubezpieczeniowego z siedzibą w Unii i stosowania wobec niego przepisów i zasad, jakie dotyczą unijnych grup ubezpieczeniowych. W artykule tym wymienione zostały również uprawnienia do stosowania „innych metod zapewniających odpowiedni nadzór i umożliwiających realizację celów nadzoru”, jakie dyrektywa Solvency II przewiduje dla nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji w grupie.

UE, spółkami córkami poprzez ustanowienie wiodącego europejskiego organu nadzoru. Unijny nadzorca będzie nadzorował nowo utworzony podmiot i egzekwował obowiązki w zakresie szacowania i pokrycia wymogów kapitałowych tak, jak w przypadku europejskiej grupy ubezpieczeniowej. Tego typu rozwiązanie może się okazać korzystne dla wielu jednostek zależnych umiejscowionych w UE, bowiem utworzenie spółki holdingowej na terenie UE oznacza współpracę z jednym (wiodącym), a nie z wieloma organami nadzoru (uproszczenie i ułatwienie kwestii związanych z procesami nadzorowania). Może się również przełożyć na niższe wymogi kapitałowe liczone dla całej grupy, aniżeli w przypadku szacowania ich indywidualnie dla każdej spółki zależnej. Korzyści te nie są tylko „teoretyczne”. Wyprzedzając fakty i antycypując potencjalne korzyści z nowych regulacji europejskich, firmy z USA, które są aktywne w wielu krajach UE, już przed rokiem 2010 zaczęły tworzyć spółki holdingowe umiejscowione na terytorium UE.³⁴

Zarówno w przypadku firm reasekuracyjnych, jak i zakładów ubezpieczeń, których siedziby umiejscowione są poza UE, atrakcyjność ekonomiczna i regulacyjna rynku unijnego może nawet spowodować, że w przypadku braku równoważności firmy te będą rozważać przeniesienie siedziby na teren UE. W swych decyzjach kierować się będą zasadą wyboru jurysdykcji kraju o uznanym stopniu restrykcyjności. Kraju, którego regulacje nadzorcze stworzone zostały na bazie zasad nadzorczych opracowanych przez IAIS³⁵ i stają się „powszechnie akceptowalne”. Można jednak oczekiwać także, że pozaunijne kraje i ich władze publiczne będą dążyły do tego, by dostosowywać własne regulacje nadzorcze do wymagań unijnych. Potencjalna ucieczka firm, które mają w takich krajach siedzibę statutową, i przeniesienie na teren UE lub do państw, które mają system nadzoru równoważny z unijnym, oznacza utratę wpływów do budżetu lokalnego i obniżenie konkurencyjności własnego rynku. Przykładem mogą być władze Bermudów, którym zależy na tym, aby ich system nadzoru był zbliżony do unijnego i intensywnie wdrażają regulacje temu służące. I oczywiście wcale nie chodzi o sentyment do prawodawstwa unijnego, lecz w grę wchodzi obawa o utratę pozycji jednego z najistotniejszych rynków ubezpieczeniowych na świecie, co wiązałoby się ze znaczną utratą dochodów (prawie 25 proc. PKB Bermudów pochodzi z sektora finansowego)³⁶.

Nieco inaczej można spojrzeć na zagadnienie oceny równoważności systemów nadzoru z Solvency II z punktu widzenia pojedynczych zakładów ubezpieczeń z krajów trzecich, które nie prowadzą działalności na terenie UE. Uznanie lub brak uznania równoważności nadzoru generalnie nie ma dla nich bezpośrednich skutków ani żadnego znaczenia. Bądź co bądź Solvency II jest regulacją obowiązującą wyłącznie na terenie UE i dotyczy firm tam aktywnych lub firm powiązanych z firmami unijnymi. Jednak, jako że należy się spodziewać zbliżenia zasad nadzorowania na całym świecie, firmy takie (a przede wszystkim władze regulacyjne z krajów pochodzenia tych firm) powinny interesować się reżimem nadzorczym UE. Konstrukcja oparta o trzy filary, bazująca na zasadach IAIS, staje się jedną z najnowocześniejszą

34. K. Kotecha, D. Payne, *Solvency II equivalence...*, op.cit., s. 3.

35. IAIS – Międzynarodowe Stowarzyszenie Organów Nadzoru Ubezpieczeniowego (*International Association of Insurance Supervisors*) opracowało założenia koncepcyjne nadzoru, w którym architektura trzech filarów skupia się na nadzorze ilościowym, nadzorze jakościowym oraz wymogach w odniesieniu do transparentności i dyscypliny rynkowej. IAIS nie posiada władztwa w zakresie stanowienia prawa, ale może być inicjatorem regulacji prawnych. Wszelkie zasady, standardy i zalecenia dostępne są na stronach internetowych IAIS: www.iaisweb.org.

36. T. Schmitt, *Bermuda-Versicherer lieben...*, op.cit.

szych i najbardziej kompleksowych regulacji nadzorczych na świecie. Systemom prawnym, jak i firmom spoza Unii, podejście oparte na ryzyku ekonomicznym (które stanowi zachętę do dokonywania właściwej oceny różnych rodzajów ryzyka oraz do właściwego zarządzania nimi), a także pojęcia takie jak „jakościowy pomiar ryzyka”, „dyscyplina rynkowa” czy inne rozwiązania zaproponowane w Solvency II powinny stawać się coraz bliższe.

Ma też w tym udział sama UE, która swój system nadzoru promuje i stara się, by jego zasady były powszechnie znane.³⁷ W przypadku uznania równoważności systemu nadzoru państwa trzeciego z unijnym otwierają się także nowe perspektywy dla tych firm z danego państwa, które do tej pory nie interesowały się rynkiem unijnym. Brak utrudnień i ograniczeń w operowaniu na rynku europejskim to ułatwienie umożliwiające zaoferowanie swoich produktów, dywersyfikacja działalności i optymalizacja alokacji kapitału, przekładające się na możliwości i szanse intensywnego rozwoju. Na rynku unijnym firmy te mogą zdobyć także nowe doświadczenia biznesowe, które przeniesione na rodzime rynki wpływają pozytywnie na ich konkurencyjność i możliwości prosperity.

Proces uznawania równoważności systemów nadzoru wzmacnia globalną współpracę regulacyjną i wspiera zbliżanie i kooperację organów nadzoru na całym świecie. Mimo że Solvency II to regulacja unijna, przyjmowanie i popularyzowanie rozwiązań unijnych wpływa także na decyzje biznesowe firm ubezpieczeniowych działających w różnych zakątkach świata³⁸, przyczyniając się do ukształtowania nowoczesnego i konkurencyjnego globalnego rynku ubezpieczeniowego, nadzorowanego według ujednoczonych zasad.

Podsumowanie

Korzyści z ułatwień dostępu firm z krajów trzecich do rynku unijnego, według reguł i zasad dla niego przewidzianych, dostrzec należy na wielu obszarach funkcjonowania tego rynku: zagwarantowanie stabilności finansowej, poprawa warunków jego konkurencyjności (brak arbitrażu regulacyjnego), zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony konsumentów usług ubezpieczeniowych. Uznanie równoważności reżimu nadzorczego państw trzecich ma także istotne znaczenie dla firm pochodzących z tych krajów: ułatwione są warunki wejścia na rynek unijny i uproszczony jest proces nadzoru (brak podwójnego nadzorowania).

Na proces równoważności należy spojrzeć także w szerszym kontekście. UE pozostała otwarta dla rynków zewnętrznych i nie zamyka się przed działalnością firm światowych.

37. Niektóre firmy ubezpieczeniowe spoza UE (szwajcarskie, amerykańskie i z innych krajów) brały udział w Quantitative Impact Study 5 (QIS5), by zbadać różnicę między ich sposobem kalkulowania wymogów kapitałowych a standardową formułą Solvency II. Oprócz zbadania wpływu na bilanse zakładów ubezpieczeń udział w QIS5 firm z krajów trzecich umożliwił im zaznajomienie się z nowym systemem nadzoru UE.

38. Najbardziej obrazowym przykładem może być ocena bazująca na całkowitym ryzyku ekonomicznym (jedna z najistotniejszych cech reżimu Solvency II), która uwzględnia długi horyzont czasowy. Skutkuje to koniecznością wykorzystywania przez zakłady ubezpieczeń właściwych miar różnych rodzajów ryzyka oraz właściwego zarządzania nimi, co zmienia dotychczasową ogólną kulturę oceny ryzyka, a w długim okresie prowadzi do traktowania na całym świecie ryzyka tego samego rodzaju w zbliżony sposób.

Umożliwia działalność na zasadach przewidzianych dla firm unijnych, a zasady te są tak opracowane, by chronić interesy wszystkich uczestników unijnego rynku ubezpieczeniowego. Jednocześnie globalizacja rynków finansowych na całym świecie na swój sposób wymusza, aby reguły nadzorcze również były zbliżane. Mecenasem konwergencji systemów nadzorowania staje się powoli Unia Europejska, która w tej materii zaczęła wieść prym na świecie. Jej system nadzoru, bazując na standardach IAIS, ma uniwersalny charakter i jest wdrażany i promowany w taki sposób, że staje się powszechnie znany i akceptowany. Popularyzowanie reguł unijnych powoduje również, że są one „uznawane”, a przy tym nie są nikomu narzućane – systemy prawne krajów trzecich mogą, ale nie muszą, dostosowywać się do rozwiązań przewidzianych przez UE. Sednem sprawy jest jednak to, że kraje, które tego nie zrobią mogą stać się outsiderami na światowym rynku ubezpieczeniowym.

Proces uznawania równoważności systemów nadzoru krajów trzecich z systemem unijnym ma znaczący wpływ na funkcjonowanie globalnego rynku ubezpieczeniowego. Zjawisko to pozwala również na pewne uogólnienie. Silne, wzajemne powiązania rynku ubezpieczeniowego UE z resztą świata umożliwiają zrównoważony i harmonijny rozwój globalnego rynku ubezpieczeniowego. Odbywa się to przy „skromnym” udziale pośrednictwa regulacji unijnych, zapewniając bezpieczeństwo obrotu wszystkim podmiotom na tym rynku obecnym.

Wykaz źródeł:

CEIOPS, *Equivalence assessments to be undertaken in relation to Articles 172, 227 and 260 of the Solvency II Directive*, CEIOPS-DOC-92-10, 31 August 2010.

Dewey & LeBoeuf, *Solvency II: First Wave of Equivalence Assessments*, http://www.deweyleboeuf.com/~media/Files/clientalerts/2010/20100727_SolvencyAlertII.aspx (27.06.2010).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (2009/138/WE) – Solvency II.

EIOPA, *Equivalence assessment of the Bermudan supervisory system in relation to articles 172, 227 and 260 of the Solvency II Directive* (EIOPA-BoS-11-029), 26.10.2011 r.

EIOPA, *Equivalence assessment of the Japanese supervisory system in relation to article 172 of the Solvency II Directive* (EIOPA-BoS-11-030), 26.10.2011 r.

EIOPA, *Equivalence assessment of the Swiss supervisory system in relation to articles 172, 227 and 260 of the Solvency II Directive*, (EIOPA-BoS-11-028), 26.10.2011 r.

EIOPA, *The methodology for equivalence assessments by CEIOPS under Solvency II*, 12 November 2010, CEIOPS-DOC-94-10.

IAIS, *IAIS Global Reinsurance Market Report 2010*, http://www.iaisweb.org/_temp/IAIS_Global_Reinsurance_Market_Report_2010_end-year_edition.pdf, 29.12.2011 r.

Kading L.B., Madeiros L., *Insurance Regulation: Mutual Recognition, Equivalence and International Standards*, [w:] *The Future of Insurance Regulation and Supervision: A Global Perspective*, red. Liedtke P.M., Monkiewicz J., Palgrave, New York 2011.

KNF, *Równoważność nadzoru spoza UE (Third country equivalence)*, http://www.knf.gov.pl/onas/wspolpraca_miedzynarodowa/unia/regulacje_i_dokumenty_powiazane/rownowaznosc.html (20.11.2011).

Kotecha K., Payne D., *Solvency II equivalence – implication for the US insurance market*, Ernst&Young – Financial services, October 2010.

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniający dyrektywę 2003/71/WE i dyrektywę 2009/138/WE w odniesieniu do uprawnień Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych – Omnibus II.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych).

Schmitt T., *Bermuda-Versicherer lieben Europas neue Kapitalregeln*, Handelsblatt 03.11.2011 r.
Schneider J., *Solvency II im internationalen aufsichtswettbewerb*, http://www.gdv.de/Downloads/Themen_2011/Finanzen_und_Aufsicht/SolvencyII_achte_int_Konferenz_2011_Vortrag_Schneider.pdf (20.11.2011).

Sigma, *Securitization – new opportunities for insurers and investors*, Sigma No. 7/2006, Swiss Re-insurance Company, Economic Research & Consulting, Zurich 2006.

Equivalence of insurance supervision of non-EU countries – Summary

The study presents characteristics of the third country equivalence process assessment following Solvency II supervision regime. The process covers assessment at the level of reinsurance companies supervision (Art. 172), in group solvency estimation (Art. 227) and in relation to group supervision issues (Art. 260). The results of equivalence process analysis with supervision systems in Japan, Switzerland and Bermuda are also discussed. Due to numerous changes in the USA legislation, despite its significant importance to EU, this country was not included in the first stage of equivalence assessment and, together with several other countries, was covered by a transition period.

The article also focuses on the assessment of equivalence importance for the third country insurance institutions and the EU insurance market. The discussion was supplemented by the analysis of possible influence exerted by equivalence process on the global insurance market. It may be expected that the countries outside EU and their public authorities will aim at adjusting their supervision regulations to EU standards, owing to which the latter will become commonly known and accepted.

DR ROBERT KUREK – adiunkt na Wydziale Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.